

2024 ми зустрічаємо в стані війни, яка вже понад два безкінечно довгих роки виснажує наші матеріальні сили, нищить наші міста та села, вбиває наших захисників та мирних громадян. І найстрашніше — становить загрозу існуванню нашої країни, нашої культури, нашої ідентичності.

Ми вже свідомі того, що й цього року війна не закінчиться, тож потрібно наповнювати життя й діяльність новими сенсами — сповненими оптимізму, гуманізму та моралі. 300-річчя Імануеля Канта має стати саме такою інтелектуальною подією, коли вишанування генія філософії актуалізує інтерес не лише до його філософської спадщини, а й до значно більш широкого контексту — спадщини європейського Просвітництва, характеру цивілізації Заходу та встановленого за його могутності світового порядку. Тож не випадково цей рік Канта почався «війною» з його філософією на його ж історичній батьківщині — (колишньому) місті Кенігсберзі, нині частині російського трофею у II Світовій війні. Місто, «зачищене» комуністичною ордою від усіх німецьких жителів, чинна російська влада намагається «зачистити» і від німецької духовної спадщини в цілому, та Кантової зокрема. «Рік Канта» в сусідній авторитарній країні почався зі звинувачення видатного філософа у «причетності до війни в Україні». Губернатор краю, ім'я якого не варте навіть згадувати поряд з іменем Канта, визнав фундатора німецької класичної філософії у «прізв�дцем до глобального хаосу», зорганізованого буцїмто ворожим Заходом. Основою такої «геніальної здогадки» російського чиновника стала тенденційна псевдофілософська праця Владіміра Ерна «Від Канта до Круппа», в якій I Світова війна зображувалась як боротьба «матеріалістичної» Німеччини та «духовної» російської імперії. На думку фанатичного релігійного російського мислителя (з німецьким прізв�щем!), саме Кантівський «феноменалізм» сприяв становленню, так би мовити, «бездуховної» німецької культури, сприяв її технічним досягненням — «гарматам Круппа». І якщо В.Ерн звинувачував у «бездуховності» лише тогочасну Німеччину, його ідейний наступник — уже весь Захід. Водночас «високодуховна» російська ФСБ заборонила в'їзд до Калінінградської області Голові «Товариства друзів Канта і Кенігсберга» Герфрїду Горсту аж до 2057 року! Навіщо російській орді свідки регулярних провокацій щодо пам'яті великого філософа? Навіщо їй дискусії про ідеї «вічного миру», засади етики чи теорії пізнання Канта? Прикро, якщо така ворожа до західної культурної традиції країна все ж зможе долучити до ювілейних заходів когось з іноземних філософів, які все ще мають певні ілюзії щодо «високої російської культури»...

На жаль, виснаженій війною Україні несила вишанувати ювілей видатного філософа потужними культурними чи просвітницькими заходами. Все ж філософська спільнота буде відзначати його всупереч небезпекам і випробуванням воєнного часу. Інститут філософії імені Г.С.Сковороди ініціював проведення міжнародної наукової конференції «Філософія Канта і виклики сучасності», яка має відбутися 17—18 квітня 2024 року у Києві. Попри те, що зарубіжні учасники візьмуть у ній участь дистанційно, ми сподіваємося на плідні інтелектуальні дискусії та гарантуємо свободу обміну ідеями.

«Філософська думка» розпочинає цей ювілейний рік темою «Рік Канта». Ми плануємо продовження цієї теми у всіх випусках нашого теоретичного часопису і чекаємо на рукописи з цієї проблематики.